

Generale Synode Meppel van de Geref.Kerken in Nederland, 2017

Aan alle kerkenraden en alle classes
van de Gereformeerde Kerken
Almelo, 4 juli 2017
Betreft: Besluiten MV en ambt

Geachte broeders en zusters,

De synode heeft het moderamen gevraagd om de besluiten rond man, vrouw en ambt bij de kerken toe te lichten door onderstaande brief.

In deze brief vertellen we het één en ander over de achtergrond van de genomen besluiten. Ook beschrijven we hoe we als GS tot besluitvorming zijn gekomen. Ten slotte maken we duidelijk dat de kerken nu aan zet zijn. We spreken onze hoop uit dat we met Gods hulp samen onze weg kunnen vinden.

Voorgeschiedenis

In 2005 (Generale Synode van Amersfoort-Centrum) kwam het thema 'Vrouwen in de kerk' voor het eerst op de tafel van de synode terecht.

Aanleiding was een brief van de kerkenraad van de GKv Voorthuizen - Barneveld. Daarin stelde de kerkenraad aan de orde dat het thema 'vrouw en ambt' in het contact met de Nederlands-Gereformeerden vragen met zich meebracht die "door ons ook niet op eenvoudige wijze te voorzien zijn van Bijbelse antwoorden". Verder signaleerde deze kerkenraad: "We hebben te maken met een langzamerhand gegroeide praktijk van zusters die hun gaven in de gemeente inzetten zonder dat er een duidelijke Bijbelse verantwoording aanwezig is. Bij nadere studie duiken al snel ingewikkelde exegetische en hermeneutische vraagstukken op; het is een taak die onze krachten te boven gaat. Bovendien denken wij dat deze zaak het plaatselijk belang overstijgt."

De GS besloot toen op voorstel van de PS Gelderland een deputaatschap 'vrouwen in de kerk' in te stellen met de opdracht:

- door middel van een probleemanalyse, vooral op basis van empirisch onderzoek, met medewerking van de Theologische Universiteit, in kaart te brengen welke vragen en problemen de kerken signaleren rond het thema 'vrouwen in de kerk';
- een plan van aanpak te maken dat beschrijft op welke wijze we kunnen komen tot een goed onderbouwd schriftuurlijk antwoord op de vragen en problemen die uit het onderzoek naar voren komen.

Dat was het begin van het proces dat leidde tot de besluitvorming nu, anno 2017.

We vermelden kort de tussenstappen.

- In 2008 verscheen een eerste rapport, dat veel basisinformatie bevatte. Op basis van literatuurstudie en empirisch onderzoek constateerden deputaten dat er meerdere argumentatielijnen rond dit thema speelden en dat de opvattingen hierover binnen de kerken verschilden. Het toenmalige deputaatschap stelde voor om via theoretische studie en ook via onderlinge gesprekken in de kerken dit thema blijvend te agenderen.
- Het volgende deputaatschap (2011) publiceerde een handreiking en rapporteerde over het gebruik hiervan in de gemeenten. Daarnaast verscheen het boek *Als vrouwen het woord doen* van Myriam Klinker-de Klerck, 2011; deze theoretische studie was verricht in opdracht van het deputaatschap. Een nieuw deputaatschap werd benoemd dat een traject richting besluitvorming zou voorbereiden.

In 2014 concludeerde de meerderheid van deze deputaten dat de visie dat naast mannen ook vrouwen in de kerkelijke ambten mogen dienen, past binnen de bandbreedte van wat als schriftuurlijk en gereformeerd kan worden bestempeld. De discussie op de synode richtte zich met name op cultuur, hermeneutiek en ambt. De synode stemde niet in met de onderbouwing die de deputaten hadden gegeven van hun conclusie maar besloot tegelijk dat "de visie dat behalve mannen ook vrouwen in de kerkelijke ambten mogen dienen vrij bespreekbaar moet zijn zolang er vanuit de Schrift geargumenteerd wordt". De synode stelde twee nieuwe deputaatschappen in, één voor het gesprek in de kerken en een studiedeputaatschap.

- In juli 2016 heeft het studiedeputaatschap (Man/vrouw en ambt) een eerste rapport gepubliceerd waarin de pijnpunten rond vrouw en ambt zijn beschreven en waarin nadrukkelijk is ingegaan op twee lijnen die in de Bijbel zichtbaar zijn: Er is een lijn zichtbaar die vrouwelijke inbreng afremt, maar er is ook een lijn zichtbaar die deze inbreng juist aanvaardt. Doen we de Schrift tekort als we vrouwen niet of juist wel de ruimte geven? Met dit rapport wilde het deputaatschap de kerken oproepen om een geestelijk proces te starten van zoeken naar een gezamenlijke koers voor dit vraagstuk. Hierin is samengewerkt met het deputaatschap Man/Vrouw in de kerk, dat de rol van vrouwen in de plaatselijke kerken inventariseerde en het proces in de kerken begeleidde door middel van gespreksavonden in plaatselijke gemeenten en regionale bezinningsavonden.
- In het tweede rapport 'Samen dienen' verwoordde het deputaatschap MVEA zijn bevindingen over: de Bijbel over vrouwen, de Bijbel over ambten, de ontwikkeling van het ambt, de praktijk in onze kerken en de inzichten uit binnenlandse en buitenlandse zusterkerken.

Waarom is dit onderwerp actueel?

De GS Meppel 2017 is in haar besprekingen zich steeds bewust geweest van m.n. de urgentie van de vraag die al in 2005 officieel op de tafel van de synode lag. Die urgentie is door deputaten Man/Vrouw in de kerk in 2016 onderstreept.

Er is een gegroeide praktijk van toenemende inzet van onze zusters en hun gaven in de gemeente in allerlei taken. Zusters voeren in pastoraat, leidinggeven en onderwijs taken uit die vroeger alleen door ambtsdragers werden uitgeoefend. Dit roept een spanningsveld op tussen de ambtsleer en de praktijk in de gemeente. Hoe is de inzet van vrouwen in de gemeenten bijbels onderbouwd en te verantwoorden?

Tegelijk stond de synodeafgevaardigden voortdurend voor ogen dat er verschil van mening is over dit thema. Dat is de situatie waarin we ons bevinden als kerken, we proefden het in de diverse ingezonden brieven vanuit de kerken, we kwamen het tegen in ontmoetingen met afgevaardigden van zusterkerken uit de wereld tijdens de zgn. 'buitenlanddagen' en wij hebben in onze vergaderingen geworsteld met diezelfde verschillen van inzicht.

Er is binnen en buiten de vergadering gesproken over ambtsleer, hermeneutiek, de 'zwijgtteksten' en de verschillende rollen van mannen en vrouwen.

Alternatieve besluiten zijn overwogen.

Zo is bijvoorbeeld de mogelijkheid overwogen om het ambt van diaken open te stellen voor vrouwen en dat ambt tevens breder op te vatten dan in onze huidige praktijk gebruikelijk is; tevens zouden vrouwen preekbevoegdheid kunnen ontvangen; het ambt van ouderling (met eindverantwoordelijkheid in de gemeente) zou dan voorbehouden zijn aan mannen.

De synode heeft besloten de kerken allereerst op te roepen om zorgvuldige vormen te vinden voor het optreden van mannen en vrouwen in niet-ambtelijke diensten. Zie besluit 2.

Dit geeft vorm aan waardering en erkenning van door de Geest gegeven mogelijkheden aan vrouwen, die zij op vele manieren in de gemeenten inzetten.

Verder heeft de synode uitgesproken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om naast mannen ook vrouwen te roepen tot het ambt van diaken, ouderling en predikant. De besluitteksten verwoorden dat náást de visie dat (bepaalde) ambten aan mannen zijn voorbehouden op grond van Schriftuurlijke argumentatie, er óók ruimte is voor de visie dat vrouwen tot deze ambten kunnen worden geroepen. Zie besluit 3. We hebben niet gemakkelijk willen berusten in de verschillende duidingen van de teksten. Een inhoudelijke afweging over wat de Bijbel zegt, is daaraan voorafgegaan en vond zijn plek in de gronden bij deze besluiten. Zie besluit 3, 4, 5 en 6.

Op een aantal punten konden we het onderling eens worden, maar er was ook blijvend verschil van inzicht, met name voor wat betreft het roepen van vrouwen tot het ambt van ouderling en predikant. Dit verschil van inzicht weerspiegelt de situatie in de kerken.

Kerken nu aan zet

Vervolgens heeft de synode besloten ruimte te geven aan de plaatselijke kerken om zelf te bepalen of en zo ja op welke wijze en wanneer ze in de lijn van deze besluiten willen handelen. Zie besluit 7. Het is nu aan de kerken de synodebesluiten te bespreken en om te gaan met wat er in de gemeente leeft. Is er draagvlak in de gemeente voor openstelling van de ambten voor zusters? Voelen vrouwelijke gemeenteleden zich geroepen tot een ambt? Hoe hier verder praktisch mee om te gaan? Het is nodig dat de bezinning en het gesprek over dit thema niet ophouden. Dat heeft de synode willen vastleggen in besluit 8.

Om dit proces van bezinning, gesprek en besluitvorming te faciliteren besloot de synode opnieuw een deputaatschap Man/Vrouw in de kerk in te stellen om gemeenten en classes te ondersteunen, om te onderzoeken wat er leeft in de kerken na de onderhavige besluitvorming en om hierover te rapporteren aan de volgende synode. Zie besluit 10.

Bede

De synode is zich ervan bewust, dat de besluiten die zij genomen heeft over de vervulling van de ambten door vrouwen, in de kerken verschillend worden ontvangen. Al sinds jaren bestaat er over dit onderwerp verschil van inzicht in onze kerken. Dat kan een echt gesprek tussen broers en zussen belemmeren.

Daarom doet de synode een dringend beroep op de kerken en haar leden om de besluiten die zij heeft genomen en de bijbehorende gronden bij een geopende bijbel voor Gods aangezicht zorgvuldig te overwegen.

Intussen is de synode zich bewust dat ook deze benadering van haar besluiten niet als vanzelf tot overeenstemming zal leiden over het onderwerp van de openstelling van de ambten voor vrouwen. Als gevolg daarvan groeit er van gemeente tot gemeente een verschillende praktijk ten aanzien van de vervulling van de ambten.

Met het oog daarop wil de synode een appel doen op de kerken en haar leden om elkaar, ook bij verschil van mening op dit punt, te blijven aanvaarden (Rom. 15:7). Laten we gehoor geven aan het appel van de apostel Paulus om de eenheid die de Geest ons in Christus geeft, te bewaren door de samenbindende kracht van de vrede (Ef. 4:3).

Laten we beseffen dat wij nu nog in een wazige spiegel kijken en dat ons kennen nog beperkt is (1 Kor. 13:12). En laten we samen met alle heiligen de lengte, de breedte, de hoogte en de diepte trachten te begrijpen en de liefde van Christus die alle kennis te boven gaat, opdat wij mogen volstromen met Gods volkomenheid (Ef. 3:18, 19). Totdat wij eenmaal allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus (Ef. 4:13).

'Vrede zij met de broeders en zusters, en liefde en geloof, van God de Vader, en van Jezus Christus, de Heer. Genade en onvergankelijkheid zij met allen die onze Heer Jezus Christus liefhebben.' (Ef. 6:23, 24)

in Christus verbonden,
namens de generale synode....

Besluiten GS Meppel 2017 inzake man, vrouw en ambt

Besluit 1:

aan deputaten MV en ambt decharge te verlenen.

Grond:

deputaten MV en ambt hebben de hun door de Generale Synode van Ede verstrekte opdracht naar behoren uitgevoerd.

Besluit 2:

de kerken ertoe op te wekken:

- a. in onderwijs, pastoraat en diaconaat dankbaar gebruik te maken van alle gaven die de Heer zowel aan mannen als aan vrouwen geeft;
- b. zorgvuldige regelingen te treffen met het oog op de aanstelling van mannen en vrouwen in niet-ambtelijke diensten.

Gronden:

1. Naast mannen zijn ook vrouwen op allerlei vlak actief in de gemeente zonder dat ze bevestigd zijn in het ambt van predikant, ouderling of diaken. Ze participeren in de liturgie, in de catechese en in commissies of posities in het kerkenraadswerk, soms op leidinggevende posities. De laatste jaren is die participatie steeds intensiever geworden en dat is een goede zaak.
2. Wie in een bijzonder ambt de brede verantwoordelijkheid voor de gemeente draagt, dient daarvoor roeping te voelen, de gaven te bezitten en door verkiezing en bevestiging de volmacht van Christus Jezus bij de toewijding aan die taak te ontvangen. Dat biedt bescherming, zowel aan de ambtsdrager als aan de gemeente. Die bescherming is ook van belang als het gaat om niet-ambtelijke diensten.

Besluit 3:

uit te spreken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om volop ruimte te bieden voor de inzet van gaven van vrouwen in taakvelden zoals verkondiging, onderwijs, pastoraat, diaconaat.

Gronden:

1. Onder het Oude Verbond vervulden mannen alle reguliere kerkelijke ambten van profeet, priester en koning. Ze werden daartoe gezalfd, als teken van hun aanstelling en hun toerusting. Ook waren het mannen, die tal van buitengewone kerkelijke leidinggevende functies vervulden, zoals de aartsvaders, Mozes, Jozua en de Rechters. Ten slotte vervulden de mannen de meer burgerlijke rol van oudsten. De enkele uitzondering dat vrouwen een leidinggevende (Debora, Rech. 4:4; Mirjam, Micha 6:4) of een profetische (Debora, Rech. 4:4; Hannah, 1 Sam. 2:1-10; Hulda, 2 Kon. 22:14; Maria, Luc. 1:46-55, Hannah Luc. 2:36) rol vervulden, bevestigt deze regel onder het Oude Verbond.
2. Tegelijk tekent zich in het Oude Verbond het verhaal af van de sleutelrol, die vrouwen in de loop van de heilsgeschiedenis onder Gods volk hebben vervuld (Eva (Gen. 3:15), Sara (Gen. 17:15, 16; Tamar, Gen. 38:13 ev; Jochebed, Ex. 1:22-2:10; Rachab, Joz. 2:2-7; Deborah, Rech. 4 en 5; Ruth, Ruth 1:16, 17; Ester, Ester 4:15, 16; Maria, Luc. 1:38), het verhaal van de vrouw in Openb. 12:1-6, die dapper de dreiging van de draak doorstond. Een verhaal, vaak in schril contrast met het falen van mannen (Abraham, Gen. 12:12, 13; Gen. 20:2; Juda, Gen. 38:24; Aäron, Ex. 32:2-6; Eli, 1 Sam. 1:14; David, 2 Sam. 11 en 12; Salomo, 1 Kon. 11:1-8). Deze historie wordt door de Heer in een terugblik in Mat. 1:1-17 aan de mannelijke leiders in de kerk van toen en in die van alle eeuwen, ter waarschuwing, als spiegel voorgehouden.
3. Zo is onder het Oude Verbond gesmacht om de komst van het Nieuwe. In het NT wordt de vervulling van dat verlangen geopenbaard. De komst van Gods unieke gezalfde, onze Heer Jezus Christus, dankzij wiens ambtsdienst en dankzij de zalving met zijn Geest, Gods volk daadwerkelijk mag zijn, wat het sinds het verbond van de Sinaï reeds heet, een koninkrijk van priesters (Ex. 19:6; 1 Pt. 2:9).

Het is tegelijk de komst van en zalving van heel het volk met de Geest van de profetie, Hand. 1:8, 14 en 2:4, waarop Mozes hoopte (Num. 11:29) en waarvan de profeten gesproken hebben (Joël 3:1, 2). Het perspectief van de vrijheid in Christus, het heil waarin geen onderscheid meer is tussen mannelijk en vrouwelijk (Gal. 3:28). Allen zullen profeten en priesters en koningen zijn. Het Nieuwe Verbond waarin de wet op steen, de wet der geboden, in inzetten bestaande, buitenwerking is gesteld (Jer. 31:31-33; Ef. 2:15-17; 2 Kor. 3:6), omdat het, juist ook in de inrichting van de oudtestamentische ambten, niet bleek te werken (Hebr. 8:8) en als verouderd is bestempeld (Hebr. 8:13), vervangen door het Nieuwe Verbond dat gekenmerkt wordt door gelijkheid. Allen zullen de Heer kennen, iedereen van groot tot klein onder hen. (Jer. 31:34; Hand. 2: 17, 18; 1 Joh. 2:20, 27)

4. In deze openbaring van Oud en Nieuw Testament is voor de christelijke kerk een reden tot voortdurende bezinning gelegen. Ze zal in alle eeuwen tot Jezus' komst kritisch naar zichzelf moeten blijven kijken, naar haar inrichting van het kerkelijk leven, de functies die daarin volgens de Schrift vervuld moeten worden en naar de rol die haar mannen en vrouw en al haar leden, van de grootste tot de kleinste daarin vervullen. Ze wordt hierdoor blijvend aangespoord met het oog de invulling van de ambten kritisch te kijken naar haar Schriftverstaan.
5. Gevolg gevend aan die roeping is de synode tot de conclusie gekomen, dat het getuigenis van de Schrift alle aanleiding geeft aan de gemeente van het Nieuwe Verbond, om mannen en vrouwen gelijkwaardig te laten functioneren in al de profetische, priesterlijke en koninklijke taken in de kerk, waar hun beider christennaam gelijkelijk van spreekt (HC, zondag 12). Verder is de synode tot de conclusie gekomen dat die plaatsen in de Schrift, waar sprake is van een apostolisch voorschrift inzake zwijgen, resp. niet leren of gezag oefenen door vrouwen, in zichzelf geen onbetwistbare grond kunnen zijn om in onze tijd en omstandigheden vrouwen categorisch uit te sluiten van het leer- en het regeerambt, omdat de exegese van deze teksten daarvoor te zeer omstreden is.
6. Binnen deze diensten zal naast gelijkwaardigheid ook verscheidenheid tot uitdrukking komen en behoren mannen en vrouwen elkaar over en weer te aanvaarden op de plaats en in de wijze van functioneren, die met hun onderscheiden talenten gegeven is.

Besluit 4:

uit te spreken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om naast mannen ook vrouwen te roepen tot de dienst der barmhartigheid en daardoor tot het ambt van diaken.

Gronden:

1. Naar het getuigenis van het Nieuwe Testament deelden in de apostolische tijd vrouwen in de dienst van de diakenen (1 Tim. 3:11 en 5:9) en werden ze ook diaken genoemd (Rom. 16:1-2).
2. Ook de vroegchristelijke kerken kenden het ambt van diacones. De functie komt nog altijd in enkele gereformeerde kerken voor.

Besluit 5:

uit te spreken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om naast mannen ook vrouwen te roepen tot de dienst in het opzicht, het pastoraat en het onderwijs en daardoor tot het ambt van ouderling.

Gronden:

1. De figuren van Mirjam (Micha 6:4) en Debora (Recht. 4-5) laten vrouwen in het Oude Verbond zien die in samenwerking met mannen optreden in bestuur en rechtspraak.
2. Zij konden daartoe ook door God geroepen worden, zoals blijkt uit Micha 6:4, waar de Heer aan Israël voorhoudt: 'Ik zond ... Mirjam om jullie voor te gaan'.
3. Terwijl het Nieuwe Testament mannen als ouderen-oudsten noemt worden ook oudere-oudste vrouwen opgeroepen tot voorbeeld en zielszorg (Tit. 2:3-5).
4. Paulus' aanduiding van Junia en haar man Andronikus als apostelen die veel aanzien genieten, Rom. 16:7, of van andere echtparen als zijn medewerkers, Rom. 16:3, en zijn vermelding van echtparen en van een broer en zus, bij wie aan huis een gemeente samenkomt, Rom. 16:5, 15, wekken de indruk dat man en vrouw in een gelijkwaardige positie samen leiding gaven in Christus' gemeenten.

Besluit 6:

- a. uit te spreken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om behalve aan mannen ook aan vrouwen die daarvoor de gaven hebben ontvangen, preekbevoegdheid te verlenen en daartoe in de generale regeling preekbevoegdheid artikel 1 het woord "mannelijk" te laten vervallen.
- b. uit te spreken dat er Schriftuurlijke gronden zijn om naast mannen ook vrouwen te roepen tot de dienst van verkondiging en onderwijs en daarmee tot het ambt van predikant.

Gronden:

1. Reeds in het Oude Testament is sprake van profetessen (Ex. 15:20,21; Rech. 4:4-7; 2 Kon. 22:14) of van profetisch optreden van vrouwen (1 Sam. 2:1-10). Ook in het NT, reeds voor de uitstorting van de Heilige Geest, lezen we over profetisch optreden van vrouwen. Te denken valt aan Maria en haar Magnificat (Luc. 1:46-55). Verder lezen we over de profetes Hanna, die zij aan zij met de profeet Simeon profeteerde ter gelegenheid van de voorstelling van Jezus in de tempel, en die de Heer ook dag en nacht in de tempel diende (Luc. 2:36-38).
2. De vervulling van de Pinksterbelofte (Joël 3:1-2; Hand. 2:17-18) is dat zonen en dochters, ouderen en jongeren in de gave van de profetie delen. Het Nieuwe Testament tekent die werkelijkheid. De apostelen en de andere leerlingen, waaronder mogelijk de vrouwen (Hand. 1:14) traden op de Pinksterdag, gezalfd door de Heilige Geest, op als Jezus' getuigen (Hand. 1:8; 2:4-8). Ook op andere plaatsen is sprake van vrouwen die profeteren. (Hand. 21:8; 1 Kor. 11:4-5).
3. De Schriftuurlijke duiding is dat 'iemand die profeteert spreekt tot mensen, en wat hij zegt is opbouwend, troostend en bemoedigend' (1 Kor. 14:3). Deze wijze waarop geprofeteerd wordt kan voor mannen en voor vrouwen gelden.
4. Het nieuwtestamentische profeteren is wat de inhoud betreft in de gereformeerde traditie opgevat als uitleg van de heilige Schrift en door de Geest geleid toepassen op het heden, en wel in de prediking
5. Hoewel er veel onzekerheid is rond de precieze uitleg van het apostolisch voorschrift inzake zwijgen, laat vergelijking van 1 Kor. 14:34 met 1 Kor. 11:5 en 14:26 zien dat dit voorschrift in ieder geval niet opgevat kan worden als een absoluut verbod tot (s)preken in de eredienst.

Besluit 7:

ruimte te geven aan de plaatselijke kerken om zelf te bepalen of en zo ja op welke wijze en wanneer ze in de lijn van deze besluiten willen handelen.

Gronden:

1. Het is aan iedere kerk om te bezien hoe de gaven die aan haar gemeenteleden zijn gegeven kunnen worden ingezet om de gemeente verder te brengen op weg naar Gods koninkrijk.
2. Iedere kerk dient dus een eigen bezinningsproces te doorlopen en zelf tot een besluit te komen of en zo ja op welke wijze en wanneer ze in de lijn van deze besluiten wil gaan handelen.

Besluit 8:

de kerken op te roepen zich nader te bezinnen op de vraag hoe recht kan worden gedaan aan de verschillen tussen man en vrouw in de vervulling van taken en ambten in de gemeente.

Gronden:

1. De Bijbel spreekt zowel over de gelijkwaardigheid van als over het onderscheid tussen man en vrouw, en de daarmee gegeven eigen plaats die beiden hebben tegenover God, in het huwelijk en in de gemeente. In onze sterk op gelijkheid gerichte cultuur verdient dit aspect speciale aandacht.
2. De Bijbel waarschuwt er herhaaldelijk voor, dat man en vrouw niet in elkaars plaats treden of elkaar overheersen (1 Pet. 3:7, 4:15, 5:3; 1 Tim. 2:8-15; 1 Kor. 14:34-35, 3 Joh. : 9).

Generale Synode Goes van de Geref.Kerken in Nederland, 2020

Gouda, 20 oktober 2020

Betreft: Algemene brief aan alle kerken inzake synodebesluiten revisieverzoeken man, vrouw en ambt

Waarde zusters en broeders,

Besluiten rond man, vrouw en ambt

Op 4 en 5 september nam de generale synode van Goes 2020 besluiten over de revisieverzoeken inzake man, vrouw en ambt. Bijgaand treft u de besluiten aan.

Verschillende overtuigingen

De synode besloot dat er ruimte blijft voor de overtuiging en praktijk dat ambten voor vrouwen open staan. Zij constateerde dat deze overtuiging vanuit een zorgvuldige omgang met de Schrift is te onderbouwen. Tegelijk sprak de synode uit dat de overtuiging en praktijk dat ambten voor vrouwen gesloten zijn bestaansrecht houdt. Ook deze opvatting kan beargumenteerd worden vanuit een eerbiedige lezing van de Bijbel.

Unanieme besluiten

De afgevaardigden verschillen onderling nog altijd van mening over de openstelling van ambten. Toch zijn de besluiten met algemene stemmen genomen. De afgevaardigden herkenden bij elkaar de zorgvuldige en integere omgang met de Bijbel die van gereformeerden verwacht mag worden. Die omgang bindt samen, ook als verschil van inzicht blijft bestaan. Daarom konden in een sfeer van hartelijke verbondenheid de besluiten eensgezind genomen worden.

Omgaan met verschillen

Het is niet voor het eerst dat op een aangelegen punt ruimte is voor tegengestelde overtuigingen binnen ons kerkverband. Ook bij het onderwerp man, vrouw en ambt heeft de synode geen gewetens willen binden. Beide overtuigingen passen binnen het gereformeerde belijden. Beide overtuigingen zijn ook gebaseerd op een gereformeerde manier van bijbellezen.

Kerkenraden zijn vrij om te bepalen of in hun plaatselijke situatie vrouwen tot de ambten geroepen worden. Het is te verwachten dat beide praktijken zullen voorkomen. Laat ieder gemeentelid en elke kerkenraad dan gehoor geven aan wat God zegt over omgaan met verschillende overtuigingen binnen de kerk. We bouwen op hetzelfde fundament, al doen we dat op verschillende manieren.

Ruimte

De gereformeerde kerken hebben nooit in alles gelijk gedacht. Kerkelijke eenheid is dan ook niet gefundeerd op het hebben van dezelfde meningen. Zij ligt vast in haar Heer, Jezus Christus, en in ons gezamenlijk belijden. Op dat fundament zoeken we samen onze weg. De een loopt aan de linkerkant van de weg, de ander aan de rechterkant. Dat kan spanning geven! Maar we zijn verbonden door de Geest en we lopen samen op in geloof, hoop en liefde.

We roepen alle kerken op om elkaar op die basis van harte te aanvaarden en ruimte te blijven geven, ook in kerkelijke vergaderingen. Zo laten we ons dragen door de liefde van Christus, die de Heer is van de kerk van alle tijden.

Hoe nu verder

De besluitvorming van de synode is de uitkomst van een lang proces. Er is uitvoerig gestudeerd en gediscussieerd. Er zijn diverse rapporten verschenen. Voor kerkenraden is voldoende materiaal beschikbaar om tot een plaatselijke praktijk te komen. Daarom is afgezien van het instellen van een deputaatschap om de besluiten van de synode goed te laten landen in de kerken.

We bidden dat de besluiten dienstbaar zijn aan de vrede in de kerken!

Met broederlijke groet,
in Christus verbonden,
namens de generale synode....

Besluiten GS Goes 2020 inzake man, vrouw en ambt

Besluit 1:

met instemming kennis te nemen van het rapport van de commissie revisieverzoeken 'Elkaar van harte dienen' (hierna te noemen: het commissierapport).

Grond:

Het commissierapport biedt een zorgvuldige studie van het onderwerp 'man, vrouw en ambt', die blijk geeft van eerbiedig omgaan met de Schrift. Deze studie vormt een goede basis voor de beantwoording van de revisie-, de verhelderings- en de verbeteringsverzoeken die vanuit de kerken zijn ingediend naar aanleiding van de besluiten van de GS Meppel 2017 inzake man, vrouw en ambt.

Besluit 2:

de verzoeken af te wijzen om de besluiten weg te nemen waarmee de GS Meppel 2017 de openstelling van de ambten van diaken, ouderling en predikant voor vrouwen mogelijk maakte.

Grond:

Het commissierapport toont aan dat het mogelijk is om op basis van eerbiedige en zorgvuldige afweging van de Schriftgegevens te komen tot de overtuiging dat de ambten voor vrouwen openstaan.

Besluit 3:

a. in zoverre tegemoet te komen aan de ingebrachte bezwaren tegen de besluiten 3 t/m 6 van de GS Meppel 2017, dat zij die besluiten en hun gronden vervangt door de uitspraak dat er op basis van verantwoorde Schriftuitleg in de kerken ruimte mag zijn voor de overtuiging en praktijk dat mannen en vrouwen op gelijke wijze geroepen kunnen worden tot alle taken in de kerk, ook tot de dienst in de ambten; daarmee behouden beide overtuigingen en praktijken hun volwaardige plaats in de kerken.

- b. het laatste deel van besluit 6 a van GS Meppel 2017 te handhaven: in de generale regeling preekbevoegdheid artikel 1 het woord 'mannelijk' te laten vervallen.

Gronden:

1. Het commissierapport geeft op basis van een samenhangende Schriftuitleg een verantwoorde onderbouwing van deze visie, die de grond vormt voor deze uitspraak.
2. In de gronden onder de besluiten 3 t/m 6 van GS Meppel 2017 vertoonde de fundering vanuit de Schrift te weinig samenhang. Kerken in binnen- en buitenland brachten terecht bezwaren hiertegen in.
3. Als gronden voor de afwijzing van de ingebrachte bezwaren gelden met name de volgende kernpunten uit de Schriftuitleg in het commissierapport:
  - a. Er zijn goede exegetische argumenten voor een uitleg van de zogenoemde zwijgteksten waardoor deze geen reden zijn om vrouwen uit te sluiten van een kerkelijk leer- of regeerambt.
  - b. Er zijn goede exegetische argumenten voor een uitleg van 1 Timoteüs 2:11-14 waardoor dit gedeelte niet gehanteerd moet worden als tijdloos kader voor de uitleg van Genesis 1-3 (met een 'scheppingsorde' waarin vrouwen een ondergeschikte positie hebben).
  - c. In Genesis 1-2 ligt de nadruk op de eenheid en de wederkerige dienstbaarheid van man en vrouw. Hoewel man en vrouw verschillend (mannelijk en vrouwelijk) zijn geschapen is aan hen beiden de opdracht gegeven de schepping tot ontplooiing te brengen. Er zijn goede redenen om niet uit te gaan van onderschikking maar van gelijkwaardigheid.
  - d. In Genesis 3 blijkt dat de zonde de oorspronkelijke eenheid en wederzijdse dienstbaarheid torpedeert. De straf die Eva ten gevolge van de zondeval treft, t.w. onderworpen zijn aan de heerschappij van haar man, is geen ethische richtlijn voor een door God gewilde onderwerpenheid van vrouwen aan mannen, maar een vloek van Godswege die vanuit de verlossing in Christus bestreden en zo veel mogelijk overwonnen moet worden. Daaruit kan moeilijk een duurzame hiërarchie van mannen boven vrouwen worden afgeleid.
  - e. Waar in het Nieuwe Testament met name door de apostel Paulus gesproken wordt over man en vrouw, ligt opnieuw de nadruk op de eenheid en gelijkwaardigheid (1 Kor. 11:11; Gal. 3:28).
  - f. In het Nieuwe Testament staat dienstbaarheid voor de volgelingen van Christus centraal. Naar het voorbeeld van onze Heer wordt van allen de houding gevraagd: niet heersen, maar dienen. Er wordt daarbij geen nadruk gelegd op het verschil tussen mannen en vrouwen. Bij het verrichten van bijzondere diensten is onderscheidend welke gaven bij welke taken passen (1 Kor. 12:4-11).
  - g. Wanneer 'herstel van de verhouding van mannen en vrouwen als overwinning van de vloek ten gevolge van de zonde' een doorgaande lijn in de heilshistorie is, zijn verschillende oudtestamentische gedeeltes te lezen als signalen van dit herstel. Ook waar aangesloten wordt bij de bestaande cultuur, waarin vrouwen ondergeschikt zijn, zijn er gegevens die gelezen kunnen worden als kritische tendensen tegenover die cultuur.

Besluit 4:

- a. de besluiten 7 en 8 van de GS Meppel te vervangen door de uitspraak dat het tot de vrijheid van de kerken behoort om te bepalen of en wanneer ook vrouwen geroepen worden tot dienst in één van de ambten.
- b. de bezwaren af te wijzen tegen besluit 7 van GS Meppel 2017 dat het mogelijk maakte de besluiten m.b.t. man, vrouw en ambt direct in de kerken ten uitvoer te brengen.

Gronden:

1. Anders dan we in onze kerkelijke praktijk - stilzwijgend dan wel uitdrukkelijk - gewend waren neemt de diversiteit in vormgeving van de eredienst en invulling van de ambtelijke taken in onze kerken toe. We zullen opnieuw moeten leren, vanuit de Schrift en van onze voorouders, dat daardoor de eenheid van het kerkverband niet wordt aangetast.
2. In deze ontwikkelingen moet elke kerk met het oog op het bewaren van de rust en vrede in de gemeente haar eigen positie en tempo kunnen bepalen. Daarbij kunnen de volgende overwegingen dienstbaar zijn:
  - a. De kerkstructuur die in het Nieuwe Testament herkend kan worden, sluit aan bij de sociaal-maatschappelijke structuur uit die tijd en is daarom niet in alles normatief voor onze kerkstructuur en de invulling van de ambten (Zie commissierapport, hoofdstuk 'Niet heersen maar dienen').
  - b. De eenheid van de kerk ligt in haar ene Heer, Jezus Christus en wordt bepaald door de waarheid die de Schrift ons leert: de ware en volkomen leer, samengevat in de geloofsbelijdenissen (KO, art. A1); de vraag naar de openstelling van de ambten voor vrouwen maakt daar geen deel van uit.
  - c. De Schrift leert ons in het Nieuwe Testament hoe we moeten omgaan met verschillende opvattingen binnen de kerk (zie het commissierapport, hoofdstuk 'Diversiteit en eenheid').

3. Waar de invulling van de ambten tot de vrijheid van de kerken behoort en de kerkelijk eenheid niet in het geding is behoren kerken elkaar in meerdere vergaderingen daarin ook te respecteren en geen druk te leggen op het geestelijk samenleven van de kerken in lijn met het bepaalde in art. A2.1 KO; waar nodig kunnen daarover afspraken worden gemaakt.

Besluit 5:

in afwijking van de GS Ede 2014 uit te spreken

- a. dat er, behalve voor het spreken over twee lijnen in de Schrift (gelijkwaardigheid maar ook verschil in verantwoordelijkheid tussen mannen en vrouwen) ook ruimte is om te spreken over één lijn van gelijkwaardigheid, beschadigd door zonde en vloek maar hersteld in Christus;
- b. dat in dit kader een bezinning rond de ambtsstructuur niet nodig is voor de beantwoording van de vraag of ook zusters geroepen kunnen worden tot dienst in het ambt.

Gronden:

1. Het commissierapport toont aan dat het spreken over één lijn goed is te onderbouwen vanuit de Schrift, zonder het spreken over twee lijnen te veroordelen.
2. Een bezinning rond de ambtsstructuur zou alleen dienend zijn wanneer in die ambtsstructuur recht gedaan moest worden aan een verschil in verantwoordelijkheden tussen mannen en vrouwen.

Besluit 6:

het bezwaar af te wijzen dat GS Meppel 2017 onvoldoende rekening gehouden heeft met de bezwaren van zusterkerken.

Gronden:

1. Hoewel dit in de gronden van het besluit helaas niet terug te lezen is, is zowel in het deputatenrapport aan GS Meppel als in de besprekingen ter synode, o.m. tijdens de buitenlandweek, ruim aandacht gegeven aan de inbreng vanuit de zusterkerken.
2. Bezwaren van zusterkerken zijn alleen reden om een besluit niet te nemen wanneer het gaat om zaken die deel uitmaken van wat bepalend is voor de eenheid van de kerk (zie grond 3 onder besluit 4).

Besluit 7:

het bezwaar af te wijzen dat de besluiten van GS Meppel blijken geven van een 'nieuwe hermeneutiek'.

Grond:

Een gewijzigde uitleg van teksten of toepassing van Schriftgegevens op de vragen m.b.t. man, vrouw en ambt betekent niet dat op een andere manier met de Schrift wordt omgegaan.